

Deposited via The University of York.

White Rose Research Online URL for this paper:

<https://eprints.whiterose.ac.uk/id/eprint/244119/>

Version: Published Version

Other:

Koca, Metin (2026) Semboller Sanık Sandalyesinde. EK Dergi: Eleştirel Kültür.

Reuse

Items deposited in White Rose Research Online are protected by copyright, with all rights reserved unless indicated otherwise. They may be downloaded and/or printed for private study, or other acts as permitted by national copyright laws. The publisher or other rights holders may allow further reproduction and re-use of the full text version. This is indicated by the licence information on the White Rose Research Online record for the item.

Takedown

If you consider content in White Rose Research Online to be in breach of UK law, please notify us by emailing eprints@whiterose.ac.uk including the URL of the record and the reason for the withdrawal request.

Son Yazılar

Semboller Sanık Sandalyesinde: Epstein vakası kadim tanrıları nasıl komplo kanıtına dönüştürdü?

Yazar: [Metin Koca](#) 3 Ağustos 2026

3 Ağustos
2026

[Semboller](#)
[Sanık](#)
[Sandalyesinde:](#)
[Epstein](#)
[vakası](#)
[kadim](#)
[tanrıları](#)
[nasıl](#)
[komplo](#)
[kanıtına](#)
[dönüştürdü?](#)

3 Ağustos
2026

[Dünyadaki](#)
[Bütün](#)
[Restoranların](#)
[Tek Rüyası:](#)
[Lastikçi](#)

30
Temmuz
2026

[Mizahın](#)
[Kavramsal](#)
[Arketipi:](#)
[Nasrettin](#)
[Hoca,](#)
[Çağdaş](#)
[Felsefe ve](#)
[Güncel](#)
[Resim](#)
[Pratiklerindeki](#)
[İzdüşümleri](#)

30
Temmuz

Ekim 2025. Polonyalı death metal grubu Behemoth'un Türkiye'de konser vereceği duyurulduğunda, haber kendi olağan dinleyici kitlesinin ötesine geçecek gibi değildi. Her yıl büyük şehirlerde buna benzer onlarca konser düzenleniyor. Birçoğuna ben de katılıp kayda değer bulduğum anları [kaydedirim](#). Bu konser de yoğun bir takvime eklenecek sıradan bir etkinlikten ibaretti. Boynuzlu tanrılardan beş köşeli yıldızlara uzanan bu semboller, artık albüm kapağından tişört baskısına, video oyunundan sosyal medya capsine kadar küresel tüketim kültürünün sıradan parçalarıydı. [Erkin Koray'ın saçlarıyla](#) başlayan norm yıkıcılık paniği,[2] 90'larda Pentagon öncülüğünde yeni krizlere konu olmuş, zamanla metalcilerin gayet iyi aile fertleri olduğu fark edilince de bu kisve rapçilere geçmişti.

Metal müziğin [distopik dünyasıyla](#) günlük hayatta karşılaşmak artık garipsenmiyor. Bu semboller yorum talep etmez. Bir “-mış gibi” kipinde dolaşıma girerler: normların ihlali sahnelenir, ama doktrin olarak ciddiye alınmaz. Çoğu zaman da bilincin üçüncü düzeyinde, yani karşılıklı farkındalığa dayalı toplumsal kurgu olarak kalırlar: [-mış gibi](#). Bu anlamda Behemoth konseri, [Ann Swidler](#)'ın kültür çalışmasından hareketle Türkiye için “[yerleşik kültürel dönem](#)” diye adlandırdığım zaman aralığına ait olacaktı.

Bu aralıkta semboller, temel bir kaygıyı tetiklemeden dolaşıma giriyorlar. Kullanılır ve yeniden üretilirler, ama temsili niteliklerini açıklanmaya zorlayacak bir bağlam oluşmaz. Hatta sembol ve temsil arasındaki bağ da kaybolmaya, unutulmaya meyillidir. Bağlantılar değişebilir, fakat bu değişimler de çoğu zaman fark edilmez. Çünkü ortada onları sorgulanmaya itecek, düşünce nesnesi yapacak bir tehlike çanı yoksa beyin tasarruf modundadır. Dolayısıyla yerleşik dönemleri tanımlayan şey değişimin yokluğu değil, rahatsızlık veren bir titreşimin yokluğudur.

Buna karşılık rahatsızlık dönemleri, sembollerin açıklama gerektirmesiyle başlar. O güne kadar alışkanlık içinde dolaşımda olan şey, artık bir beyan meselesine dönüşür. Beyan düşünceyi, düşünce de stratejiyi tetikler. İşte böyle bir anda, Behemoth konseriyle aynı gün Türkiye konseri iptal edilen bir başka metal grubu Slaughter to Prevail'in vokalisti de yöneltilen suçlamalara karşı “[Tanrı'ya inanıyorum](#)” diye cevap verme ihtiyacı hissetti. Behemoth ise meseleyi satanik propaganda suçlamasına cevap vermekten çıkarıp, [sanatsal ifade özgürlüğü ve kültürel özerklik](#) zeminine taşıdı. Bu noktadan sonra yatkinlikler savunulmak, yeniden ifade edilmek, kimi zaman da baştan icat edilmek zorunda kalır.

Bir eğlence etkinliğinin Türkiye'de ideolojik bir alana taşması ise, ilk kez olmak bir yana, başlı başına bir gelenektir. [Ayrıntılı biçimde incelediğim birçok örnek arasında](#) bir tanesi bu yazı bağlamında özellikle öğretici: 2015'te Boston Gay Men's Chorus'un İstanbul'da konser vereceği duyurulduğunda, konserin kendisi başlangıçta olağanüstü bir anlam taşımıyordu. Olayın seyrini değiştiren şey, etkinliğin kamuya nasıl sunulduğuydu: “[Orta Doğu'da sahne alacak ilk gay koro](#).” Orta Doğu ile gay kelimelerinin yan yana gelişi, meselenin ağırlık merkezini, verili kabul edilen bir karşıtlığın sınanacağı düzleme kaydırıldı.

2026
[Elliler](#)
[Apartmanı:](#)
[Öykünün](#)
[ve Şiirin](#)
[Yeniden](#)
[İnşası](#)
[Üzerine](#)

29
Temmuz
2026
[Hasan](#)
[Sarıtış](#)
[Gallery](#)
[Sergi:](#)
[COMMON](#)
[GROUND](#)

28
Temmuz
2026
[Sanat ve](#)
[Ölümsüzlük](#)
[Arzusu:](#)
[Gılgamış](#)
[Destanı](#)
[Üzerine](#)
[Felsefi Bir](#)
[Deneme](#)

En [Popüler](#) [Yorum](#)
[son](#)

3
Ağustos
2026
[Sembol](#)
[Sanık](#)
[Sandal](#)
[Epstein](#)
[kadim](#)
[tanrıları](#)
[komple](#)
[kanıtlar](#)
[dönüş](#)

3
Ağustos
2026
[Dünya](#)
[Bütün](#)
[Restora](#)
[Tek Rü](#)
[Lastikç](#)

Yıllar boyunca Elton John ya da George Michael gibi eşcinsel kimliği açık yıldız isimler Türkiye’de konser vermiş, ama benzer bir seferberliği tetiklememişti. Çünkü bu konserler daha geniş bir sembolik karşılaşmanın içine çekilmemişti. Aynı durum başlangıçta Behemoth ve Slaughter to Prevail için de geçerliydi: Türkiye’nin müzik manzarası içinde bu konserler olağandışı sayılmayacaktı. Sarsıntı ne sahnede başladı ne de Boston vakasında olduğu gibi tanıtım materyallerinde. Konserlerin iptaline giden kültürel periyot başka bir yerde, [Epstein dosyalarının dolaşıma girmesiyle başladı](#).

Epstein Dosyaları: anlamların tek bir merkeze çekilişi

Bu dolaşım içinde [Baal](#) ve [Moloch](#) gibi adlar, uzun zamandır arkeoloji ve kutsal metinlerin sınırlarına çekilmiş Levant bölgesi tanrıları olmaktan çıkarılıp okült güç ve gizli ağlara dair çağdaş bir anlatının içine yerleştirildi. Sonradan politik hesaplarla Orta Doğu diye adlandırılacak bu coğrafyada — ve daha doğru bir ifadeyle Doğu Akdeniz-Mezopotamya hattında — dini oluşumlar kendilerinden önce geleni çoğu zaman tamamen silmez. Yeni gelen inançlar daha eski sembolik düzenlerin üzerine, onlarla yan yana var olmanın gerilimini göze alarak yeni bir katman oluşturdular. İşte Epstein dosyalarının da, kasıtlı veya değil, yerinden oynattığı şey bu huzursuz birlikteliktir.

Buna cevap olarak [İran’daki protestocular](#), antik pagan ikonografisini andıran boynuzlu bir figür olarak tasarlanmış ve üzerine Baal yazılmış bir kuklayı ateşe verdi. Figür, Davud Yıldızı, 666 sayısı, İsrail bayrağı ve Jeffrey Epstein’in görüntüsüyle birlikte sahneye çıkarıldı. Eylem ise bir arınma ritüeli gibi kurgulanmıştı. Bu anda kadim tanrısallık, Kitab-ı Mukaddes polemikleri, jeopolitik rekabet ve çağdaş skandal tek bir yanıcı madde içinde çözüldü.

Epstein dosyaları çevrimiçi dolaşıma girdikçe, Türkiye’deki kullanıcılar da eski klipleri, film sahnelerini ve konser afişlerini yeniden taramaya, bunların içinde [“ezoterik” motiflerin izini sürmeye başladı](#). Uzun zamandır estetik ya da altkültürel bir repertuar içinde dolaşan semboller artık bir ağın kanıtı olarak muamele görecekti. Etkinliklerdeki sanatçılar, seyirciler, hatta popüler kültürün sıradan tüketicileri bile kendilerini gizli bir klana ortak olmakla suçlanırken buldu.

Aynı mekanizma Mayıs ayı sonu Kanye West’in İstanbul konserinde yeniden belirdi. Tartışma West’in kendi ırkçı ve cinsiyetçi provokasyon siciline kısmen bağlı olsa da hızla [kişilik meselesinin ötesine](#) geçerek şovda kullanılan sembollerin kendisine yöneldi. “Ben tanrıyım” nakaratları, Michèle Lamy’nin okültizmle ilişkilendirilmesi ve gösteriyi çevreleyen unsurlar, şüphenin sanatçıdan onu izlemeye gelen 118 bin kişiye doğru genişletilmesine zemin hazırladı. Nitekim Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın başdanışmanlarından biri konseri gençlere yönelik bir [“kültürel kuşatma”](#)nın parçası olarak tanımladığında bu nokta açıkça ifade edilmiş oldu. Bahsettiğim her örnekte aynı mekanizma devrede: estetik jestler, kadim adlar, dini parçalar ve performans biçimleri olağan dolaşım alanlarından koparılıyor ve gizli bir düzenin tanıkları haline getiriliyor.

30
Temmuz
2026
[Mizah](#)
[Kavran](#)
[Arketip](#)
[Nasrett](#)
[Hoca, Ç](#)
[Felsefe](#)
[Güncel](#)
[Pratik](#)
[İzdüşü](#)

Popüler Yazılar

1 [György Lukács'te Devrimci Öznelliği Marksizm](#)
10 Paylaşım

2 [Annie Ernaux: “Kendini genç biriyle birlikte olmak erkekleri mahsus bir ayrıcalık değildir”](#)
2 Paylaşım

Buradaki tehlike yalnızca toplumu dayatmacılığa sürükleyen bir ahlaki panik değil. Asıl tehlike, binlerce yıllık anlam katmanlarının tek bir komplo anlatısına sıkıştırılması.

Geçmiş Denetlemek: ikonoklazm mı, ibret mi, sahiplenme mi?

İşaretini yukarıda verdiğim gibi, bu dinamik bölge genelinde tekrar eden yapısal bir gerilimdir. İran’da galip gelen modern İslamcı ideoloji, İslam öncesi kalıntılara doymuş bir manzara içinde ortaya çıktığında, yeni İslam Cumhuriyeti’ni söz konusu mirasın nasıl yorumlanacağı sorusuyla yüzleşmeye zorladı. 79 Devrimi’nden sonra Persepolis neredeyse yok edilecekti. [Sadık Halhali gibi radikal din adamları](#) için bu kalıntılar tağutu, yani putperest tiranlığı temsil ediyordu. Anıtlar tanrı tanımazlığın işaretleri olarak yeniden kodlandıkça, devreye klasik ikonoklazm dürtüsü giriyordu: işareti yok et, halkın dağarcığını arındır.

[Ama Persepolis ayakta kaldı](#). Bürokratik aktörler ve dindarları da içeren geniş bir entelektüel çevrenin oluşturduğu kamuoyu sayesinde. Bu noktada Kur’an’daki ibret kavramına yaslanan alternatif bir teolojik argüman da ortaya çıktı: harabeler ahlaki dersler olarak korunmalıydı. Böylece alan, rakip bir imparatorluk ihtişamı olarak değil, daha uzun bir medeniyet anlatısı içinde uyarıcı bir hikâye olarak yeniden yorumlandı. Put görüntüsü, ibret olarak bünyeye katılabilirdi.

Suriye ise çok daha güncel bir örnek sunuyor. [İŞİD dönemindeki yıkımın ardından](#) Ahmed eş-Şara liderliğindeki Esad sonrası geçiş süreci, geçmişin putkırıcılığını yine İslam içinden gelen bir söz dağarcığıyla dışlamaya çalışıyor. Daha önce put diye mahkûm edilen şeyler, artık [eser ve miras](#) olarak tarif ediliyor, korunması gereken birer “[ulusal ve insani hazine](#)” sayılıyor. Yine hassas bir denge var, çünkü bu mekanlar ve semboller yerel halkın gözünde ne sahnelenmiş provokasyonlardan ne de müze kalıntılarından ibarettir.

Türkiye’de benzer bir dinamiği, [dinden uzaklaşan gençler üzerine yürüttüğüm çalışmada](#) gözlemliyorum. Kurumsal İslam’a mesafelenmek birçoğu için “seküler” bir büyü bozumu üretmiyor. Dinden uzaklaşan gençler arasında İslam öncesi motifler, kimliğin yeniden kurulmasında en elverişli kaynaklar olarak yeniden beliriyor. Bunun detaylarını ayrı bir yazıya bırakıyorum. Milli kimliğin tarih sahnesine dini kimlikle aynı anda çıkmadığı İran’da da [Büyük Kiros](#)’a ya da [Faravahar](#)’a yapılan göndermeler, antikite nostaljisinin ötesine geçerek “[İslami olmak](#)” ile “[Fars olmak](#)” arasındaki [süregiden gerilime](#) işaret ediyor.

Sonuç olarak, dünyanın en yoğun katmanlanmış sembolik coğrafyalarından birini paylaşıyoruz. Bu katmanlar yüzeysel tanımlara direnecektir. Fakat mesele o ki Epstein vakasının yol açtığı hasar, tüm ağırlığıyla birlikte yalnızca ahlaki çürümenin açığa çıkmasıyla sınırlı kalmayabilir. Vaka, bu katmanları kendi etrafına çeken bir ağırlık merkezine dönüşmüş durumda: arkeolojik kalıntıları, teolojik tartışmaları ve siyasi hafızayı tek bir komplocu eksene sıkıştırıyor. En tehlikeli olan da budur.

[1] Bu yazının Türkiye bağlamına aşina olmayan okurlar için hazırlanmış önceki İngilizce versiyonu, King’s College London’ın

ev sahipliği yaptığı *Inform Religion: Religion at the Boundaries* blogunda yayımlanmıştır.

[2] Erkin Koray'ın temsil ettiği yeri Ankara'da yeni nesillere belki de en iyi aktaran kişi Kudret Emiroğlu'ydu.

Daha fazla mesaj

[Manşet](#)

2 Mayıs 2025

[Nasıl Faşist Olunur?](#)

[Manşet](#)

[Röportaj](#)

14 Mart 2025

[ŞAİR, RESSAM ŞİLA
“MELEZLİKLERİ ÖZ](#)

Bir Cevap Bırakın

E-posta adresiniz yayınlanmayacaktır.

Yorum

Adınız *

E-postanız *

Bir sonraki yorumumda adımı, e-postamı ve web sitemi
bu tarayıcıya kaydedin.

Yorum Ekle

ekdergi@gmail.com

Eleştiri Şimdi!

EK Dergi © 2026 / All Rights Reserved / Yayın Yönetmeni: Ali Şimşek

